

ר - יום רביעי

התוכניות: שתיהן דגלו בהסרת הכבלים הרבים המוטלים כעת על האוכלוסייה הערבית באזורי הממשל הצבאי, שתיהן מכחיזות גם להעלות קרן משלגתית בקרב האוכלוסייה הערבית. כי סוד גלוי הוא שהרחוב הערבי תמיד נהר אחרי מי שהבטיח לו חסל את הממשל הצבאי השנוא.

ביצוע תכנית רוקח היה בודאי גורם מלבד ההקלות האמיתיות בחיי היומיום הערבי — לתווה חשובה בין הבוחרים הערביים בכיוון הצ"כ. אותו חשבון פשוט ערכה גם מפא"י, על כן באה ועדת לבוך פלמון. היא סקרה את כל ההצעות, באה עם הצעות משלה, לא שונות בהרבה מהצעות רוקח.

אלא שהצעותיה של הועדה נשאו עתה חותם מפא"י ברור: בעוד שהממונה על המחוז של תוכנית רוקח היה מתמנה על ידי משרד הפנים, נתנה תוכנית פלמון-לבוך את זכות מינוי הנציב ליד משרד ראש הממשלה.

יש לי יועץ משדלי! הפרסטיגיה הקשורה בשמו של יהושע (גיוש) פלמון, לא עשתה את הרושם הדרוש על שר הפנים. אם ראש הממשלה רוצה אותך כי יועץ לעניינים ערביים, בבקשה, אמר לו. אהה היועץ שלו, לא שלי. לי יש יועץ משלי! היועץ של רוקח: אהרן מויאל, מנהל משרד הפנים.

נושא המחלוקת הם 175 אלף ערביי ישראל, אשר קרוב ל-100 אלף מהם גרים בתחום הממשל הצבאי בגליל המערבי. המשרד אשר יקבל לידינו את מינהל האזור יהיה גם בעל השפעה עצומה על כל שטחי החיים בו, מן אחר שהממשל הצבאי הנוכחי חולש על כל דבר, החל בחינוך ושיחוק ירקות וכלה במתן רישיונות לביקור בעיר העתיקה של ירושלים.

תעשייה

אין התערבויות

אסיפה כללית של התאחדות בעלי התעשייה היתה דומה תמיד לתחרות התאבקות אמריקאית: היא היתה מבויתת מראש לפרטי סרטיה.

הסדר היה אחיד ושיגרתי: באולם הגדול, בבנין אשר ברחוב מונטיפיורי 13, תל-אביב, התכנסו כמה מאות תעשיינים. משך שעות המו היוכוחים, נמתחה ביקורת קטלנית על הממשלה, על הסתדרות העובדים ועל נשיא ההתאחדות, אריה (לודוויג) שנקר. ויכוח זה היה נמשך עד חצי שעה אחרי חצות.

בערך בשעה זו, כשרוב התעשיינים כבר ישנו שנת ישראלים במיטתם, חזר הנשיא ל'אולם האסיפה, והיו נערכות הבחירות. זה זקן היה מעיף מבטים חודרים לעבר הבוחרים, שהרימו את ידיהם. התוצאה: רוב מכריע לאריה שנקר ובני חסותו.

כך נראה שלטונו של שנקר על ההתאחדות, פרי יצירתו מלפני 30 שנה, מובטח לעד. הוא היה איש פשרני, עמד בערך באמצע הדרך בין היצרנים השמאליים, מסוגו של זלמן ירושלמי, והיצרנים ה'מניניים', מסוגו של איש-ההסתקסויל מקס רוזן, שדרשו עמדה תקיפה כלפי הממשלה והפועלים. שנקר עצמו היה יריד אישי של אליעזר קפלן, שר-האוצר המנוח, העדיף את דרך המשאומתן על דרך המאבק.

אופוזיציה בבית מלון. כשתתכנס השבוע האסיפה הכללית השנתית של ההתאחדות, יהיו כל הסיכויים כי ההצגה תוחלף על-ידי תחרות אמיתית, שאיש לא יוכל לגנוש מראש את תוצאותיה.

הענין התחיל לפני כמה חודשים, כשנועדו יחדיו שלושה אנשים תקיפים: מקס רוזן, המנהיג המסורתי של האופוזיציה הימנית, דוד דונסקי, יצרן דרום-אפריקאי ש'נולד בליטא, יסד כאן את בית-החרושת ל'שמלות תלווה, ואברהם דוביגור, דינמו אנושי מקנדה, לשעבר מחברי קבוצתו של הלל קוק, נושא התואר 'מפקד אצ"ל בקנדה', שיסד את בית-החרושת עפרונות ירושלים ומפעל דורא. השלושה החליטו לשתף פעולה, לרשת את ירושת 'הזקן', בן ה-83.

תחילה חייכו רוב התעשיינים על אופטימיות יותם של השלושה, ניבאו להם סוף מהיר. אולם במרוצת השבועות החלו לפקפק. האופוזיציה שכרה חזר (מס' 23) במלון קסטה'דו, אירגנה מוכירות קבועה, הוציאה עליה שמו'נה ל'י ליום. הם השיגו שני יתרונות חשובים: הבחירות תיערכנה הפעם בחשאי, והן לא תיערכנה בשעות הלילה המאוחרות. הוק'צו להן ארבע שעות תמימות אחרי-הצהרים. האסיפה עצמה תיערך בבית ציוני אמריקה, אשר אין צל 'הזקן' פרוש עליו.

זקנים נשים וטף בשכונת מאה שערים, הכל לקחו חלק בשמחת החמה

מחוץ לשמש, שהסתתרה רבע שעה מאחורי מסך של ערפל, הפריע גורם פחות שמימי: מספר גדול של נשים. מארגי הטכס התחננו לפני הסקרניות שתפנינה את השטח כדי שאפשר יהיה להתחיל בתפילה, אבל לא נענו. לבסוף פנה אחד מהם אל הנשים במיקרופון: 'יהודיות, רחמנה! אי אפשר להוציא פה מלה קדושה אחת. נקבות, זונה מערבה!' בעצלתיים מלאו הנשים את הבקשה. הטכס החל. התמרמרה אחת הנוכחות, לבושת גרבים שחורות: 'מה יש? גם לנו זורחת השמש.'

כ-5000 איש ואשה כיסו את השדה, צפו מזרחה בכיוון הר היותים, לשמש הזורחת. ערפל קל כיסה את ההרים, גרם לאחור בטכס, שנקבע ל-05.17, החל רק עם התגלות השמש. כרבע שעה לאחר מכן. כשנראתה החמה החלו התפילות. המראה היה בלתי רגיל במקצת: יהודים חרדים, אשר כדרך כלל הם יודעים על מה את תפילת היום, נעזרו הפעם בסידורי תפילה מיוחדים שהודפסו לכבוד החג על ידי משרד הדתות. ארבע שעות נמשכה התפילה, שלוחתה בתזמורת בת שינוי מנגונים סומים, הרקידה את הקהל במנגינות יהודיות מסורתיות.

• ואשר אשתו, בטי, קיבלה על עצמה ל' ארגן מפעל לאומי למען הלחימה בשיתוף הילדים.